

HEILSA

Metnógvir føroyingar eru blóðgevar

- Vit hava ongantíð áður havt so nógvar blóðgevar í Føroyum. Tað gleðiliga er, at tað eru serliga nógv ung, sum gerast blóðgevar. Tað sigur Rósa Syderbø, forkvinna í Felagnum Blóðgevi. Eini 2300 føroyingar lata nú regluliga blóð, og tað er met

Rannvá G. Fossaberg

Einar tvær til tríggjar ferðir um árið fara útivið 2300 føroyingar á eitt av teimum trimum sjúkrahúsinum í landinum at lata blóð. Talið av blóðgevum hevur ongan-tíð verið so høgt, síðani Felagið Blóðgevi bleiv sett á stovn í 2001.

– Vanliga sigur mann, at helst fimm prosent av íbúgvunum í einum landi skulu vera blóðgevar, um talið skal vera nøktandi. Í løtuni eru umleið fýra prosent av føroyingum blóðgevar, og tað eru vit væl nøgd við, sigur Rósa Syderbø, sum er forkvinna í felagnum Blóðgevi.

Spyrja fólk persónliga

Orsøkin til at talið á blóðgevum er tað hægsta nakrantíð er fyrst og fremst, at Felagið Blóðgevi seinastu tvey árinu hevur gjørt nógv burtur úr við at seta seg í samband við fólk persónliga.

– Tað vísir seg, at tey flestu hava hug at vera blóðgevar, men tey fáa líkasum ikki upp í lag at tekna seg til skipanina. Tað er í øllum førum tað, tey

sigu, tá vit spyrja, hví tey ikki eru blóðgevar, sigur Rósa Syderbø og heldur fram:

– Vit hava funnið útav, at fyri at fáa fólk at tekna seg, er neyðugt at venda sær til tey persónliga. Tí eru vit farin út til ymisk tiltøk sum til dømis rennikappingar, miðnámsskúlatiltøk og heilsu-átøk. Og tá hava fólk gleðiliga meldað seg til skipanina, sigur Rósa Syderbø.

Vanliga mannagongdin er, at nýggir blóðgevar melda seg til skipanina, og blóðroynd verður tikin til ymsar kanningar. Er alt í lagi,

kann viðkomandi geva blóð fyrstu ferð tríggjar mánaðir seinni.

Nógvir ungir blóðgevar

Umframt at Felagið Blóðgevið hevur gjørt nógv burtur úr við at fara út til tiltøk at útvega sær nýggjar limir, vísir forkvinnan í felagnum eisini á, at alsamt fleiri ung velja at gerast blóðgevar.

– Seinastu árinu hava vit upplivað, at nógv ung melda seg til at lata blóð, og tað er hevur havt sína ávirkan á høgá talið á blóðgevum í dag, sigur Rósa Syderbø. Serliga eru tað ung í aldursbólkinum 18 til 25 ár, sum gerast blóðgevar.

– Vit hava eina rúgvu av ungum blóðgevum beint nú, og tað sær út til, at áhugin hjá teimum ungu at gerast blóðgevi er rættiliga stórur, tí tað eru stóðugt fleiri í aldri-num 18 til 25 ár, sum melda til, sigur Rósa Syderbø.

Ein stórur partur av teim-um, sum melda til eru úti-setar ella gerast úti-setar eftir eini tíð. Men tað merkir tó ikki, at tey detta úr skipanini sum blóðgevar. – Fleiri av teimum ungu

fara uttanlands í útbúgv-ingarørindum, men tað er ikki tað sama sum, at tey so ikki kunnu vera blóðgevar, tí til ber at halda fram sum blóðgevi í tí landinum, mann flytur til. Harafturat ber til hjá úti-setum at lata blóð í Føroyum, tá tey eru heima í til dømis páska- og summar-frí, sigur Rósa Syderbø.

Tørv á fleiri

Hóast talið á blóðgevum er tað hægsta nakrantíð, er tørvur framvegis á nýggjum blóðgevum.

Hvørt ár fara umleið 200 blóðgevar úr skipanini.

– Tað fer altíð a vera tørvur á nýggjum limum, tí hóast fleiri tekna seg, so missa vit eisini blóðgevar. Tað kann til dømis vera, at tey fáa onkra sjúku ella eisini fara frá sum blóðgevar vegna aldur, sigur Rósa Syderbø og leggur afturat, at tú skalt vera 18 ár fyri at gerast blóðgevi og kanst halda fram, til tú ert 65 ár.

– Við at hava nógv fólk í skipanini sleppa eisini tey, sum í løtuni eru aktivir blóðgevar, frá at lata blóð fleiri ferð um árið.

Bogi Berg, 19 ár

– Eg sat í bíðirúminum hjá læknanum, og har sá eg ein faldara frá Felagnum Blóðgevi. Har stóð, at tørvur altíð er á nýggjum blóðgevum, og tí hugsaði eg, at eg kundi tekna meg.

Eg eri frískur og havi tað gott, so hví ikki vera blóðgevi. Stutta tíð seinni vóru vit tríggir í flokkinum sum saman teknaðu okkum til at vera blóðgevar.

Birta Poulsen, 19 ár

– Ein vinmaður mín var blóðgevi, og tað var á tann hátt, at eg gjørdist varug við, at tørvur er á blóðgevum. Sjálv haldi eg at

tað er eitt gott hugskot at vera blóðgevi, tí hví ikki geva teimum blóð, sum hava tørv á tí, tá tú lýkur krøvini at vera blóðgevi

Aleksander Samuelsen, 23 ár

– Eg bleiv av fyrsta tíð blóðgevi, av tí at pápi mín hevur latið blóð í nógv ár eftirhondini, so eg havi altíð vitað um tað. Tá eg var 19 teknaði eg meg so til skipanina, og eg gevi

framvegis blóð regluliga. Mær dámar væl tankan um, at eg kann geva nakað, sum fyri onkran persón er ógvuliga týðningarmikið. Og tá eg kann lata blóð, so geri eg sjálvandi tað

Fakta

Felagið Blóðgevi varð stovnað 23. mai 2001 og hevur til endamáls at útvega sjálvbodnar blóðgevar til Landssjúkrahúsið og saman við øðrum tilíkkum feløgum í Føroyum at tryggja, at sjúkrahúsini í Føroyum fáa nóg mikið av blóði.

Á teimum trimum sjúkrahúsunum eru umleið 2300 blóðgevar skrásettir. Samanlagt geva tey blóð umleið 2.000 ferðir um árið. Hetta er umleið 4 prosent av føroyingum.

Av tí at ein náttúrlig frágongd altíð er, er stóðugt tørvur á nýggjum blóðgevum. Skal tørvurin nøktast, krevst at í minsta lagi 5 prosent av fólkinum eru blóðgevar.

Les meira á gevidblod fo